

Innhold

Innledning	7
Kapittel 1	
Å leve med demens	9
Hva er demens?	10
Hvordan oppleves det å leve med demens?	11
Å møte personer med demens med åpenhet	15
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	19
Kapittel 2	
Personsentrert omsorg	21
Det teoretiske rammeverket for personsentrert omsorg	24
Betydning av personsentrert demensomsorg – en utvidet modell for å forstå demens	25
Styrking av personverdet gjennom personsentrert demensomsorg	27
Personsentrert omsorg som et overordnet nasjonalt verdigrunnlag	29
Innføring av personsentrert omsorg som verdigrunnlag i praktisk arbeid	31
Effekt av personsentrert demensomsorg	32
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	35
Kapittel 3	
Å skape en relasjon	37
Kommunikasjon som grunnlag for en relasjon	38
Verbal og nonverbal kommunikasjon	41
Atferd som kommunikasjon	42
Positivt personarbeid	43
Destruktiv samhandling	45

Refleksjon over eget ståsted som omsorgsgiver	47
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	48
Kapittel 4	
Å møte grunnleggende psykiske behov	49
Trøst.	50
Tilknytning	53
Inklusjon	55
Beskjeftigelse	58
Identitet	60
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	61
Kapittel 5	
Praktisk demensomsorg basert på en utvidet forståelse	
av demens	63
Livshistorie.	65
Livsstil og preferanser	69
Helsetilstand	75
Kognitiv og praktisk fungering.	75
Sosiale relasjoner og livet her og nå.	77
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	78
Kapittel 6	
Å utvikle en personsentrert pleiekultur	79
Utvikling av praksis	80
Hovedelementer i personsentrert praksis.	84
Metoder for utvikling av personsentrert praksis	86
Spørsmål til refleksjon og diskusjon	100
Referanser	101
Stikkord.	107

Innledning

Denne boken omhandler personsentrert omsorg overfor personer med demens. Utgangspunktet for en personsentrert tilnærming er å bevare synet på personer med demenssykdom som unike individer og underbygge deres personverd gjennom hele sykdomsforløpet. Dette krever kunnskap, bevisstgjøring og refleksjon over egen praksis hos den enkelte helse- og omsorgsarbeider, men også klargjøring av verdier og hovedmålsetting for helsetjenesten til denne gruppen både nasjonalt og lokalt. Ikke minst må verdigrunnlaget og intensjonene med personsentrert omsorg vise seg i holdninger og handlinger hos den enkelte omsorgsgiver og hos ledere på alle nivåer i tjenestetilbudet.

Hensikten med denne boken er å gi en dypere innsikt i emnet personsentrert omsorg til personer med demens både på et teoretisk og praktisk plan. Den tar utgangspunkt i personsentrert omsorg som et verdigrunnlag for behandling og omsorg. Målet er at den skal bidra til å gjøre leserne i stand til å gi en individuelt tilpasset omsorg og behandling som er i tråd med oppdatert viten på fagfeltet. Det legges særlig vekt på en klinisk tilnærming og en synliggjøring av sammenhengen mellom teori og praksisutøvelse.

Primær målgruppe for boken er studenter på bachelornivå innen ulike helsefag som sykepleie, ergoterapi, fysioterapi og vernepleie. Den vil også være aktuell for andre helsefagutdanninger og være nyttig for helse- og omsorgspersonell i praksis både på kommunalt nivå og innen spesialisthelsetjenesten. Det refereres til en del basislitteratur om personsentrert omsorg, og det er supplert med nyere forskning på fagområdet.

Boken omhandler forhold som er spesielle i behandling og omsorg for personer med demens uten å vektlegge sykdomslære, utredning og medikamentell behandling. Den er i hovedsak rettet inn mot relasjonen mellom omsorgsgiver og personen med demenssykdom. Boken omhandler også forhold ved ledelse og

organisering av tjenestene som har innvirkning på muligheten for å tilrettelegge en personsentrert omsorg i praksis. Emner som er hjemmehørende innen generell geriatri eller grunnleggende sykepleie forutsettes kjent for leseren.

Det tas sikte på at studenter og helsepersonell skal kunne bruke boken aktivt og selvstendig som kilde til læring og dyktiggjøring. Forelesere og veiledere innen helsefagutdanningene skal kunne bruke boken til å tilrettelegge for kompetanseutvikling og refleksjon sammen med studentene både i teoretiske og praktiske settinger. En rekke kliniske eksempler er brukt for å illustrere sammenhengen mellom teori og praksis. Med refleksjonsspørsmål og forslag til diskusjonstema ønsker en å fremme refleksjon over egen praksis og øke bevisstgjøring og bearbeiding av kunnskap i den kliniske hverdagen.

Det er å håpe at boken kan bidra til at personer med demens blir møtt på en måte som underbygger deres opplevelse av verdi som mennesker, og derved også deres livskvalitet gjennom hele sykdomsforløpet.